

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 februarie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecătorii – Elena Covalenco, Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 18 iulie 2013 de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Bațura Raisa, partea vătămată Formusatii Andrei și avocatul Cevdari Vladimir în numele inculpatului

Ganenco Alexandru Ion, născut la 04 ianuarie 1972, originar și domiciliat în s.Crocmaș, str.Gagarin 26, r-nul Ștefan Vodă.

Termenul examinării cauzei:

1. 12.07.2012 - 08.04.2013 - prima instanță,
2. 01.05.2013 - 18.07.2013 - instanța de apel,
3. 23.10.2013 - 05.02.2014 - instanța de recurs.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Slobozia din 08 aprilie 2013 Ganenco Alexandru a fost condamnat în baza art.179 alin.(2) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale.

Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Ganenco Alexandru, la 27 iulie 2010, între orele 19.40-20.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, a venit la domiciliul cet.Formusatii Andrei din s.Crocmaș, r-nul Ștefan Vodă, unde discutînd cu ultimul la poartă, i-a reproșat acestuia că nu are apă la domiciliul său. Pe parcursul discuției, Ganenco Alexandru s-a exprimat cu cuvinte necenzurate în adresa lui Formusatii Andrei, iar la observația ultimului de a înceta acțiunile ilegale, i-a aplicat o lovitură cu pumnii în regiunea pieptului, împingîndu-l în ogradă, după care fără permisiunea acestuia, a intrat în ogradă, unde a rămas ilegal, maltratîndu-i pe Formusatii Andrei, Formusatii Ana și Formusatii Valentina, refuzînd să părăsească domiciliul.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul V.Cevdari în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, pe motiv că concluziile instanței expuse în sentință vin în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar probele administrate nu dovedesc faptele incriminate inculpatului; ordonanța de punere sub învinuire este lovită de nulitate, conform art.251 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece a fost emisă cu încălcarea prevederilor art.63, 230, 280, 282, 284, 287 Cod de procedură penală, prin ce au fost încălcate drepturile inculpatului la apărare și la un proces echitabil, inculpatul nu a fost pus sub învinuire, astfel că în temeiul art.332 alin.(1), 275 pct.9) Cod de procedură penală, procesul penal urma a fi încetat; instanța nu a ținut cont de faptul că anterior în privința inculpatului a fost adoptată ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din lipsa componenței de infracțiune și a fost pornită procedura contravențională în baza art.78 alin.(3) și art.69 Cod contravențional, acesta fiind pedepsit

contravențional cu amendă, astfel că aceste fapte au fost evaluate o dată din punct de vedere juridic și la data pornirii urmăririi penale – 30.09.2011, în privința inculpatului exista o hotărâre neanulată pentru aceleași acțiuni, în cauză fiind încălcate prevederile art.22 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 18 iulie 2013, a fost admis apelul avocatului V.Cevdari în numele inculpatului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal de învinuire a lui A.Ganenco în baza art.179 alin.(2) Cod penal a fost încetat, pe motiv că în privința acestuia există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pe aceleași acuzații și, pe motiv că există circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau după caz exclud urmărirea penală.

4.1. Soluția dată instanța și-a motivat-o prin faptul că, prima instanță, condamându-l pe A.Ganenco în baza art.179 alin.(2) Cod penal, nu a ținut cont de faptul că în privința acestuia există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pe aceleași acuzații.

Instanța de apel a constatat că, potrivit ordonanței din 24.08.2010 de neîncepere a urmăririi penale emisă de către procurorul în Procuratura Ștefan-Vodă în privința lui A.Ganenco, s-a dispus neînceperea urmăririi penale în baza plîngerii cet.Formusatii Andrei, Formusatii Ana și Formusatii Valentina, prin care aceștia au solicitat de a fi luate măsuri cu cet.Ganenco Alexandru, care la 27.07.2010 în jurul orelor 19.40 - 20.00, aflându-se în curtea casei cet.Formusatii Andrei, i-a reproșat că nu are apă la domiciliul său și s-a exprimat în adresa ultimului cu cuvinte necenzurate, aplicându-i o lovitură cu pumnii în regiunea capului și lovituri cu piciorul în regiunea abdomenului și rinichilor, apoi, fără nici un motiv a aplicat lovituri și membrilor familiei acestuia, Formusatii Ana și Formusatii Valentina, provocându-le dureri fizice, din lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal. La fel, prin aceeași ordonanță, a fost constatată lipsa în acțiunile lui A.Ganenco a laturii obiective a infracțiunilor prevăzute de art.151 și art.152 Cod penal, deoarece acțiunile acestuia nu au realizat survenirea consecințelor prevăzute la aceste norme. Astfel, instanța a concluzionat că, reieșind din ordonanța menționată, în acțiunile lui A.Ganenco nu se atestă prezența cărorva elemente ale altor infracțiuni, cum ar fi și cea prevăzută la art.179 alin.(2) Cod penal. Prin aceeași ordonanță în privința lui A.Ganenco a fost pornită procedura contravențională în baza art.78 alin.(3) și art.69 alin.(1) Cod contravențional.

Instanța, luînd în considerație faptul că această ordonanță nu a fost anulată, iar ulterior, la 30.09.2011, acțiunile lui A.Ganenco au fost calificate în baza art.179 alin.(2) Cod penal, fiind pornită urmărirea penală în privința acestuia, a concluzionat că au fost încălcate prevederile art.22 Cod de procedură penală, care prevăd că nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală sau pedepsit de instanța de judecată de mai multe ori pentru aceeași faptă, deoarece inculpatul A.Ganenco pentru fapta comisă la 27.07.2010 a fost condamnat de două ori: prima dată în baza art.78 alin.(3) și art.69 alin.(1) Cod contravențional și a doua oară cînd a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.179 alin.(2) Cod penal, astfel în privința lui exista o hotărâre neanulată, fapt ce nu permitea organului de urmărire penală de a porni urmărirea penală pentru aceleași acțiuni, pentru care A.Ganenco deja a fost sancționat.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că în cauză există circumstanțe ce atestă excluderea urmăririi penale, deoarece pe acțiunile lui A.Ganenco din data de 27.07.2010 în privința lui A.Formusatii, în temeiul art.274 alin.(5) Cod de procedură penală, procurorul la 24.08.2010 a emis ordonanța de neîncepere a urmăririi penale pe cazul dat, ordonanță ce nu a fost anulată, iar fiind adusă la cunoștința tuturor participanților la proces, nu a fost contestată în ordinea prevăzută de art.313 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel, a conchis că în cauză au fost încălcate și prevederile art.282 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece ordonanța de punere sub învinuire a fost emisă la 17.04.2012, iar înaintată la 28.06.2012, după expirarea termenului de 2 luni de la data adoptării deciziei privind modificarea statutului procesual.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare procurorul, partea vătămată A.Formusatii (*A.Formusatii și V.Formusatii, care nu au semnat recursul*) și avocatul V.Cevdari în numele inculpatului, care au solicitat:

- procurorul care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, invocând că instanța de apel încetînd procesul penal, incorect a constatat că în privința inculpatului există ordonanța neanulată din 24.08.2010 de neîncepere a urmăririi penale pe aceleași fapte, deoarece prin ordonanța dată s-au verificat acțiunile inculpatului referitor la existența elementelor infracțiunilor prevăzute de art.287, 151, 152 Cod penal și nu are tangență cu infracțiunea prevăzută de art.179 Cod penal; instanța nu a ținut seama că motivul de începere a urmăririi penale în privința lui A.Ganenco pe indicii infracțiunii art.179 alin.(2) Cod penal au fost nu doar plîngerile cet.A.Formusatii, A.Formusatii și V.Formusatii din 27.07.2010, dar și plîngerea lui A.Formusatii din 08.12.2011, care a rămas fără apreciere; instanța incorect a încetat procesul penal, constatînd faptul că A.Ganenco a fost condamnat de două ori pentru una și aceeași faptă, făcînd referire la hotărîrea din 10.09.2010, privind atragerea lui la răspundere contravențională în baza art.78 alin.(3) și 69 alin.(1) Cod contravențional, fiindcă din conținutul acestei decizii nu rezultă că inculpatul a fost tras la răspundere pentru pătrunderea în gospodăria familiei Formusatii, astfel că prima instanță corect l-a condamnat pe inculpat pentru infracțiunea de care a fost pus sub învinuire; instanța, neîntemeiat a constatat că înaintarea învinuirii a avut loc cu încălcarea prevederilor art.282 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece inculpatul nu s-a prezentat la 17.04.2012 cînd a fost citat de procuror, prezentîndu-se abia la 28.06.2012, cînd în prezența avocatului a făcut cunoștință cu ordonanța de punere sub învinuire și a fost audiat;

- partea vătămată A.Formusatii care, fără a invoca vreun temei prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, considerînd că instanța de apel neîntemeiat a dispus încetarea procesului penal în privința lui A.Ganenco, pe motiv că în privința acestuia există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pe același acuzații și pe motiv că există și alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau după caz exclud urmărirea penală, pe cînd prima instanță apreciind toate circumstanțele cauzei și combătînd argumentele avocatului în acest sens, corect a conchis că inculpatul nu a fost sancționat pentru pătrunderea fără consimțămîntul proprietarilor în domiciliul lor, astfel că legal l-a recunoscut vinovat și condamnat în baza art.179 alin.(2) Cod penal;

- avocatul în numele inculpatului care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, invocînd că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și anume - instanța de judecată nu a dat apreciere obiectivă probelor examinate în ședința de judecată, ce a dus la încălcarea prevederilor art.8, 348-349, 394, 395 Cod de procedură penală, că acțiunile inculpatului nu pot fi încadrate în baza art.179 alin.(2) Cod penal, deoarece nu întrunesc elementele infracțiunii și că la baza soluției de condamnare instanța a pus doar declarațiile părților vătămate și a martorilor S.Fluer și A.Tulei, care nu au fost apreciate corespunzător.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu temeiurile invocate și materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

Potrivit recursurilor declarate de procuror, partea vătămată A.Formusatii și avocat în numele inculpatului, ca temei de casare a deciziei instanței de apel se invocă art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care prevede că hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Însă, instanța de recurs constată că, textul recursurilor nu cuprinde o careva motivare ori argumentare din punct de vedere ale temeiurilor stipulate în norma sus-menționată. Mai mult, recurenții au invocat cu totul alte argumente care nu-și găsesc reflectare în temeiurile menționate în art.427 Cod de procedură penală. Argumentele invocate referitor la procedura de apreciere a probelor, țin de starea de fapt a cauzei, iar stabilirea acesteia este de competența instanțelor de fond.

Colegiul penal reține că, instanța de apel, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect a încetat procesul penal pe învinuirea adusă lui A.Ganenco în baza art.179 alin.(2) Cod penal, în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, aplicînd principiul *non bis in idem*.

Instanța de recurs reține că, reieșind din sensul art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, principiul *non bis in idem* stipulează că „*nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvîrșirea infracțiunilor pentru care a fost deja condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceluiași stat*”.

Principiul dat este prevăzut și de art.7 alin.(2) Cod penal, potrivit căruia „*nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă*”, și de art.22 alin.(1) Cod de procedură penală, care stipulează că „*nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă*”.

Astfel, principiul dat se referă nu doar la dreptul persoanei de a nu fi judecat de două ori pentru aceeași faptă, dar și la dreptul acesteia de a nu fi urmărită de două ori pentru aceeași faptă de organele de urmărire penală.

În acest context, se atestă că, reieșind din jurisprudența CEDO (cauza Zolotuhin vs Rusia), Curtea a menționat că *art.4 al Protocolului nr.7 trebuie să fie înțeles în sensul că interzice urmărirea penală sau judecarea unei persoane pentru o a două „infracțiune” în măsura în care aceasta are la origine fapte identice sau fapte care sînt în mod substanțial aceleași*. Într-o astfel de situație, Curtea va proceda „la propriul ei examen asupra acelor fapte care constituie un ansamblu de circumstanțe concrete, care implică de fapt același inculpat, și care sînt indisolubil legale între ele în timp și în spațiu, a căror existență trebuie să fie demonstrată, în scopul de a se putea iniția urmărirea penală ori spre a se ajunge la o condamnare a autorului acestora”.

În speță, Colegiul penal constată că pentru fapta comisă la 27.07.2010, urmărirea penală în privința inculpatului A.Ganenco a fost începută la data de 30.09.2011 în baza art.179 alin.(2) Cod penal, potrivit ordonanței procurorului în Procuratura Ștefan-Vodă, Gh.Mihăilă, în baza plîngerii cet.A.Formusatii, parvenită la 27.09.2011. Iar prin ordonanța din 17.04.2012, A.Ganenco a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) Cod penal – violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliu unei persoanei fără consimțămîntul acesteia și refuzul de a-l părăsi, săvîrșită cu aplicarea violenței, cauza fiind expediată în instanța de judecată.

Potrivit sentinței, prima instanță a constatat că la 27.07.2010, între orele 19.40-20.00, A.Ganenco a venit la domiciliul cet.A.Formusatii, unde discutînd cu ultimul la poartă, i-a reproșat acestuia că nu are apă la domiciliul său și pe parcursul discuției s-a exprimat cu cuvinte necenzurate în adresa lui A.Formusatii, iar la observația ultimului de a înceta acțiunile ilegale, i-a aplicat o lovitură cu pumnii în regiunea pieptului, împingîndu-l în ogradă, după care fără permisiunea acestuia a intrat în ogradă, unde a rămas ilegal, maltratîndu-i pe A.Formusatii, A.Formusatii și V.Formusatii, refuzînd să părăsească domiciliul. Pentru aceste acțiuni A.Ganenco a fost condamnat conform învinuirii înaintate – în baza art.179 alin.(2) Cod penal

Totodată, conform ordonanței aceluiași procuror în Procuratura Ștefan-Vodă, Gh.Mihăilă, din 24.08.2010, rezultă că, examinînd plîngerile cet.A.Formusatii, A.Formusatii și V.Formusatii, care au solicitat să fie luate măsuri cu cet.A.Ganenco, care la 27.07.2010 în jurul orelor 19.40 - 20.00, aflîndu-se în curtea casei cet.A.Formusatii și reproșîndu-i acestuia că nu are apă la domiciliul său, s-a exprimat în adresa ultimului cu cuvinte necenzurate, și i-a aplicat acestuia lovituri cu pumnii în regiunea capului și lovituri cu piciorul în regiunea abdomenului și rinichilor, apoi, fără nici un motiv a aplicat lovituri membrilor familiei acestuia, A.Formusatii și V.Formusatii, provocîndu-le dureri fizice, s-a constatat lipsa în acțiunile lui A.Ganenco a elementelor infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal, lipsa laturii obiective a infracțiunilor prevăzute la art.151, 152 Cod penal, dispunîndu-se neînceperea urmăririi penale în privința acestuia.

În același timp, s-a conchis că faptele săvîrșite de A.Ganenco constituie contravenții prevăzute de art.78 alin.(3) și art.69 alin.(1) Cod contravențional, fiind emisă ordonanța privind pornirea procedurii contravenționale (f.d.4-24). Ulterior, prin decizia cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 10.09.2010, A.Ganenco a fost recunoscut vinovat de comiterea contravențiilor prevăzute de art.78 alin.(3) - vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale și art.69 alin.(1) Cod contravențional – injuria adusă în public, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 30 și, respectiv, 50 unități convenționale (f.d.183).

Reieșind din jurisprudența CEDO (cauza Ziliberberg vs Moldova), interpretarea art.6 din Convenție întocmirea unei proceduri cu sancționarea contravențională, la care a fost supus A.Ganenco pentru faptele săvîrșite împotriva familiei Formusatii, echivalează cu procedura penală, pornită din nou în prezenta cauză penală.

Colegiul penal, reieșind din materialele cauzei, constată că pe parcursul efectuării urmăririi penale, organul de urmărire penală cunoștea cert faptul că în privința lui A.Ganenco pentru faptele săvîrșite exista o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale pentru aceleași acuzații, deoarece la materialele cauzei sînt anexate plîngerile primare, procesele-verbale de consemnare a plîngerilor verbale și explicațiile cet.A.Formusatii, A.Formusatii și V.Formusatii, rapoartele de examinare medico-legale în privința acestora, ordonanțele de neîncepere a urmăririi penale și de pornire a procedurii contravenționale din 24.08.2010, în care se indică aceleași fapte – că A.Ganenco *aflîndu-se în curtea casei cet.A.Formusatii...i-a aplicat acestuia lovituri cu pumnii în regiunea capului și lovituri cu piciorul în regiunea abdomenului și rinichilor...a aplicat lovituri membrilor familiei acestuia, A.Formusatii și V.Formusatii, provocîndu-le dureri fizice.*

În consecință, se constată că procedurile penale împotriva lui A.Ganenco au fost inițiate și conduse de către același procuror, fiind în deplină cunoștință de pedepsirea contravențională anterioară a inculpatului pentru aceleași fapte.

Potrivit art.275 pct.8) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazul în care în

privința unei persoane există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale pe aceleași cazuri.

Prin urmare, reieșind din prevederile normei sus-menționate, urmărirea penală pornită în privința lui A.Ganenco în baza art.179 alin.(2) Cod penal, nu putea fi efectuată și urma a fi încetată.

Astfel, instanța de apel just a menționat faptul că această împrejurare, în temeiul art.332 alin.(1), 391 pct.6), 275 pct.8) Cod de procedură penală, servește drept motiv de încetare a procesului penal în privința inculpatului A.Ganenco. Hotărîrea instanței de apel, care a corectat eroarea comisă de organul de urmărire penală și prima instanță, privind supunerea de două ori urmăririi penale, judecării și pedepsirii pentru una și aceeași faptă a inculpatului, corespunde tuturor prevederilor legii, fiind legală și întemeiată.

Colegiul penal atestă că, potrivit conținutului deciziei instanței de apel, se observă că aceasta și-a motivat soluția adoptată, oferind răspunsuri la toate motivele apelului declarat de avocat în numele inculpatului, astfel că argumentele acestuia, precum instanța de apel la examinarea cauzei a încălcat prevederile art.8, 348-349, 394-395 Cod de procedură penală, nu pot fi reținute, deoarece instanța nu a menținut soluția primei instanțe, dar a pronunțat o nouă hotărîre, prin care a încetat procesul penal în privința lui A.Ganenco din motivul menționat mai sus.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

În acest context, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursurilor ordinare declarate de procuror, partea vătămată A.Formusatii și avocatul V.Cevdari în numele inculpatului, și, potrivit legii, decide inadmisibilitatea lor, fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Bațura Raisa, partea vătămată Formusatii Andrei și avocatul Cevdari Vladimir în numele inculpatului Ganenco Alexandru împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 18 iulie 2013, în cauza penală în privința lui Ganenco Alexandru, fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 26 februarie 2014.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu